

Sarajevska debata o haškom nasleđu

Author: [Velma Šarić](#)

Eksperti razgovarali o doprinosu Tribunala međunarodnom pravu, kao i o tome šta taj sud znači ljudima u zemljama bivše Jugoslavije.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 764, 10. novembar 2012.)

Haški tribunal je ove sedmice pokrenuo niz konferencija u Bosni, Hrvatskoj i Srbiji, a sve u nastojanju da ohrabri raspravu o tome kakvo će biti njegovo trajno nasleđe u regionu.

Po ideji zvaničnika Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), ovim događajima će se „pružiti prilika lokalnim akterima da se angažuju u neposrednom i konstruktivnom dijalogu o ulozi Tribunala u bivšoj Jugoslaviji“. Među temama o kojima će biti reči su i uloga koju MKSJ ima u pomoći zajednicama da se izbore sa sukobima iz prošlosti, te načini na koje njegovo nasleđe može ostati relevantno i za budućnost.

Prva od tri konferencije održana je u Sarajevu 6. novembra, okupivši preko 180 učesnika iz regiona i ostatka sveta – uključujući i osoblje MKSJ-a, zvaničnike nacionalnih sudova, političare, stručnjake za tranzicionu pravdu, novinare, aktiviste, profesore i umetnike iz svih delova Bosne.

U svom uvodnom obraćanju, potpredsednik Tribunala, sudija Karmel Agijus (Carmel Agius), rekao je da je cilj da se sa ljudima iz svih sfera života otpočne debata o tome kako im je MKSJ „pomogao da se u regionu izbore sa prošlošću“.

Sudija Agijus je učesnicima konferencije poručio: „Možda se u mnogo čemu nećete saglasiti. Postoji, međutim, jedna stvar koja vas ujedinjuje – vaša duboka privrženost pravdi i vaša nada da će rad ove jedinstvene institucije, kakva je MKSJ, nastaviti da bude motor promene u Bosni i Hercegovini, na njenom putu oporavka.“

Šefica Službe za komunikacije MKSJ-a, Nerma Jelačić, kazala je: „Od presudne je važnosti to što se konferencije o nasleđu Tribunala održavaju u samom regionu – u zemljama poput Bosne – gde im je i mesto. Pogotovo su u tom pogledu važni glasovi žrtava. Mi želimo da postignuća Tribunala ostanu dostupna i budućim generacijama, kako bi se sprečile greške nalik onima iz prošlosti i obezbedilo da se one više nikada ne ponove.“

Sudija Fausto Pokar (Fausto Pocar) je, kao bivši predsednik MKSJ-a, rekao kako je Tribunal ostvario „više velikih postignuća, ne samo u regionu, nego i u svetu“.

„MKSJ je“, kako je on pojasnio, „pokazao da jedan međunarodni tribunal zapravo može procesuirati zločine tolikih razmera, da to može učiniti poštujući principe i procedure, te doprineti ostvarenju pravde. To je svakako glavno postignuće.“

MKSJ je doprineo i razvoju međunarodnog krivičnog prava, tako što je – kako je rekao sudija Pokar – uveo niz proceduralnih zakona koji se tiču zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina, te stvorio mrežu saradnje sa lokalnim sudovima.

Iako su učesnici uglavnom imali pozitivno mišljenje o doprinosu MKSJ-a tranzicionoj pravdi, u vezi sa radom suda su iznete i neke kritike. Neki govornici su ukazali na to da će, u trenutku kada Tribunal bude zatvoren, ukupan broj slučajeva koje je obradio još uvek predstavljati samo vrh ledenog brega u poređenju sa ogromnim brojem osumnjičenika za ratne zločine u regionu.

Sledeće pitanje koje su pokrenuli neki učesnici ticalo se Tribunalove prakse značajnog skraćivanja optužnica u cilju ubrzanja sudskih procesa.

Osvrćući se na to, sudija Pokar je rekao: „Iskreno govoreći, skraćivanje optužnica bilo je neophodna mera ne samo iz perspektive izlazne strategije [Tribunala], nego i da bi se obezbedilo lakše vođenje preostalih slučajeva. Nije lako upravljati sudskim postupkom koji traje i trajaće godinama.“

„Međutim, to ni na koji način ne podrazumeva nekažnjivost po onim delovima optužnice od kojih se odustalo. Ukoliko nisu mogli da budu procesuirani pred MKSJ-om, može ih se procesuirati pred lokalnim sudovima. Ali bi o tome još uvek trebalo da se razgovara.“

Na konferenciji se raspravljalo i o tome šta će biti sa arhivama MKSJ-a. Učesnicima je rečeno da će originalna dokumenta ostati u Hagu, dok će kopije biti smeštene u memorijalni centar, negde na području bivše Jugoslavije.

Hatidža Mehmedović je, kao aktivistkinja iz udruženja preživelih srebreničkog genocida, rekla kako bi bilo „najprirodnije“ da se te arhive čuvaju u Bosni.

„U ovoj su se zemlji najteži zločini . . . dogodili, ovde će živeti nasleđe MKSJ-a, tako da je jedino smisljeno da takav centar bude ovde, u Bosni“, kazala je ona.

Sledeća konferencija, takođe posvećena nasleđu Tribunala, biće održana u Zagrebu 8. novembra, dok će se u Beogradu 22. novembra održati treća. MKSJ je već održao dve konferencije o vlastitom nasleđu – u februaru 2010. i novembru 2011.

Velma Šarić je saradnica IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Serbia

Kosovo

Croatia

Topic: International Criminal Tribunal for the former

Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sarajevska-debata-o-ha%C5%A1kom-nasle%C4%91u>